

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně senátu JUDr. Ladislavy Mentbergerové a soudkyň Mgr. Lucie Markové a Mgr. Lucie Jackwerthové ve věci

žalobců: **a) R. Z.**, narozený xxx
 bytem xxx
 zastoupený advokátkou Mgr. Karolinou Kovácsovou
 sídlem Václavská 2073/20, 120 00 Praha 2
 b) nezl. R. Z., narozený xxx
 bytem xxx
 zastoupený opatrovníci - advokátkou Mgr. Karolinou Kovácsovou
 sídlem Václavská 2073/20, 120 00 Praha 2
 c) nezl. R. Z., narozený xxx
 bytem xxx
 zastoupený opatrovníci JUDr. Marcelou Šonkovou
 sídlem Trojanova 342/18, 120 00 Praha 2

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**, IČO 00025429
 sídlem Vyšehradská 424/16, 128 10 Praha 2
 za níž jedná Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových
 sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2

o 333 660 Kč s příslušenstvím a 2 x 557 260 Kč s příslušenstvím,
k odvolání žalobců proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 25. února 2022, č.
j. 42 C 153/2018-285,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se potvrzuje.
- II. Žalobci jsou povinni zaplatit žalované společně a nerozdílně náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 600 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně zamítl žalobu, kterou se žalobce a) domáhal na žalované zaplacení částky 333 660 Kč s příslušenstvím (výrok I.), zamítl žalobu, kterou se žalobci b) a c) domáhali na žalované každý zaplacení částky 557 260 Kč s příslušenstvím (výroky II. a III.) a uložil žalobcům zaplatit žalované společně a nerozdílně na náhradě nákladů řízení částku 1 500 Kč (výrok IV.).
2. Takto rozhodl o žalobě, kterou se žalobci domáhali na žalované zaplacení shora uvedených částek jako přiměřeného zadostiučnění za újmu, která jim měla vzniknout v opatrovnickém řízení vedeném u Okresního soudu Praha - západ pod sp. zn. 25 P 109/2013, a to nezákonnými rozhodnutími na čl. 372, 405, 453, 481 a 490, kvůli kterým byl žalobce a), otec nezletilých žalobců b) a c), v období od 15. 2. 2017 omezen v péči o ně na 48 hodin 1 x za 14 dnů a ode dne 17. 3. 2017 se s nimi nemohl stýkat vůbec, a to až do září 2017, čímž mělo být zasaženo do rodinného života žalobců a vzájemného práva na rodičovskou péči a výchovu. Žalobce a) požadoval zaplacení nemajetkové újmy ve výši 321 640 Kč a majetkové újmy ve výši 12 020 Kč představující náklady na právní zastoupení v řízení o ústavní stížnosti. Žalobci b) a c) požadovali každý částku 557 260 Kč jako náhradu nemajetkové újmy.
3. Soud prvního stupně vzal mimo jiné za prokázáno, že rozsudkem Okresního soudu Praha - západ ze dne 24. 10. 2016, č. j. 25 P 109/2013-300 byl zamítnut návrh otce na změnu výchovy nezletilých a byl upraven jeho styk s nimi vždy v každém sudém týdnu od pátku do neděle a v každém lichém týdnu od úterý do čtvrtka, a dále ve vymezených termínech o letních prázdninách. Rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 15. 2. 2017, č. j. 21 Co 747/2016-372 byl rozsudek soudu prvního stupně ve výroku II. o úpravě styku změněn tak, že otec byl oprávněn se stýkat s nezletilými v každém sudém týdnu od pátku do neděle a ve vymezených termínech o letních školních prázdninách. Usnesením Okresního soudu Praha - západ ze dne 17. 3. 2017, č. j. 25 P 109/2013-405 bylo nařízeno předběžné opatření, kterým byl zakázán styk otce s nezletilými do doby skončení trestního stíhání otce pro podezření ze spáchání trestného činu týrání svěřené osoby. Usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 3. 5. 2017, č. j. 21 Co 202/2017-453 bylo usnesení soudu prvního stupně potvrzeno. Usnesením Okresního soudu Praha - západ ze dne 23. 5. 2017, č. j. 25 P 109/2013-481 byl výrokem I. zamítnut návrh otce na zrušení předběžného opatření nařízeného usnesením čl. 405, a výrokem II. zamítnut jeho návrh na zrušení tohoto předběžného opatření s tím, že by jeho styk s nezletilými probíhal za účasti plnoleté osoby po celou dobu styku vyjma převozu nezletilých mezi bydlištěm a místem realizace styku. Usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 16. 6. 2017, č. j. 21 Co 252/2017-490 bylo toto usnesení ve výroku I. potvrzeno a ve výroku II. změněno tak, že návrh byl pro vady odmítnut. Nálezem Ústavního soudu ze dne 26. 7. 2017, sp. zn. I. ÚS 1079/17 bylo rozhodnuto o tom, že výrokem II. rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 15. 2. 2017, č. j. 21 Co 747/2016-372 byla porušena základní

práva stěžovatele na rodinný život a na péči o děti garantovaná článkem 10 odst. 2 a článkem 32 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, a proto byl tento výrok zrušen; ve zbytku byla ústavní stížnost odmítnuta. Usnesením Okresního soudu Praha-západ ze dne 21. 8. 2017, č. j. 25 P 109/2013-524 bylo nařízeno předběžné opatření, kterým bylo matce uloženo strpět styk otce s nezletilými v každém sudém týdnu od pátku do neděle a v každém lichém týdnu od úterý do čtvrtka. Toto usnesení bylo potvrzeno usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 12. 9. 2017, č. j. 21 Co 257/2017-539. Ústavní stížnost, kterou otec podal proti usnesením čl. 481 a 490 byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 17. 10. 2017, sp. zn. I. ÚS 2760/17 (čl. 582). Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 25. 4. 2018, č. j. 64 T 85/2017-1120 byl žalobce a) zproštěn obžaloby z činu, kterým se měl dopustit zločinu týrání svěřené osoby s tím, že nebylo prokázáno, že se uvedený skutek stal. Soud konstatoval mimo jiné, že na nezletilých je zřejmý silný vliv matky přejímající její náhled na situaci a na otce, děti jsou nástrojem manipulace matky ve snaze je zcela eliminovat od otce.

4. Soud prvního stupně v odstavcích 11. až 13., 15. a 26. rozsudku rekapituloval další průběh opatrovnického řízení, včetně závěrů znaleckého posudku znalce Mgr. Pavla Krále z roku 2019 (viz odst. 19. rozsudku), na něž odvolací soud pro stručnost odkazuje.
5. Soud prvního stupně věc právně hodnotil podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále „OdpŠk“). Dovedl, že stát neodpovídá za újmu vzniklou v důsledku předběžného opatření, vycházející přitom z rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 3137/2007. Odpovědnostním titulem tedy nemohou být usnesení čl. 405, 453, 481 a 490. Uvedená rozhodnutí nelze považovat za nezákonná ani proto, že nebyla nadřízeným soudem pro nezákonnost zrušena. Ve věci nešlo ani o nesprávný úřední postup, neboť ten se případně odrazil v obsahu konkrétních rozhodnutí.
6. Jediným nezákonným rozhodnutím je tak rozsudek Krajského soudu v Praze čl. 372, jehož výrok II. byl zrušen výše citovaným nálezem Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1079/17. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že mezi tvrzenou újmou a odpovědnostním titulem není dána příčinná souvislost. Uvedeným rozhodnutím totiž došlo pouze k omezení kontaktu žalobce a) s nezletilými syny na polovinu oproti původní prvostupňové úpravě. Vztahy mezi rodiči byly narušeny již podstatně dříve, zhruba od roku 2013. Matka ve vztahu k žalobci a) konala mimořádně agresivně a nepřátelsky, podala na něj trestní oznámení, již předtím přitom začala omezovat styk otce s nezletilými. Tímto konáním matky došlo k přerušení příčinné souvislosti mezi tvrzenou újmou a odpovědnostním titulem. K úplnému přerušení styku nedošlo na podkladě rozsudku Krajského soudu v Praze čl. 372, ale v důsledku jednání matky. Žalobce přitom nestál o asistovaný styk z obavy z manipulace s nezletilými a negativního dopadu na trestní řízení. Nastalá situace tedy nebyla zapříčiněna libovůlí státu, ale primárně tím, že rodiče nezletilých nebyli schopni se dohodnout na péči. Tvrzené narušení duševního stavu nezletilých prokázáno nebylo. Stejně tak nebyly prokázány dopady do pověsti žalobce a) na pracovišti, negativní pohled kolegů na něj. Požadavek na náhradu majetkové škody spočívající v nákladech vynaložených na řízení před Ústavním soudem neshledal soud prvního stupně opodstatněným s odkazem na to, že o náhradě nákladů řízení nebylo v řízení o ústavní stížnosti vůbec rozhodováno. O nákladech řízení rozhodl podle § 142 odst. 1 o.s.ř. podle úspěchu ve věci.
7. Proti rozsudku podali všichni žalobci včasné a přípustné odvolání (žalobce a) proti výroku I., žalobce b) proti výroku II. a žalobce c) proti výroku III.).

8. Žalobci a) a b) nesouhlasili se závěrem soudu prvního stupně, že rozhodnutí o předběžném opatření nemůže být odpovědnostním titulem. Nesprávným shledali též jeho závěr, že odpovědnost státu je vyloučena proto, že tato rozhodnutí nebyla pro nezákonnost zrušena. Měli za to, že nebýt soudu, který návrhu matky vyhověl, měl by žalobce a) (otec) možnost se s dětmi stýkat, aniž by se dopouštěl protiprávního jednání. Po dobu účinnosti předběžného opatření tak činit nemohl. I pokud by byla přijata teze, že za předběžné opatření nese odpovědnost jeho navrhovatel, není tím vyloučena spoluodpovědnost státu, který takové rozhodnutí vydal. Ústavní soud v nálezu sp. zn. I. ÚS 1079/17 kriticky zhodnotil též postup soudů při vydání předběžného opatření zakazujícího styk otce s dětmi. Navíc kritizované předběžné opatření bylo na základě závěrů Ústavního soudu změněno a styk otce s nezletilými byl upraven ve stejném rozsahu, jako tomu bylo rozsudkem ze dne 24. 10. 2016, čl. 300, čímž byl protiprávní stav napraven. Pokud se jedná o rozhodnutí čl. 481, nejde o rozhodnutí o předběžném opatření, ale bylo jím rozhodováno o návrhu otce na zrušení předběžného opatření a návrhu na stanovení asistovaného styku. Ústavní soud se v citovaném nálezu vyslovil tak, že zákaz styku otce s nezletilými byl nesprávný a nezákonný s tím, že soud měl stanovit alespoň asistovaný styk. Sám žalobce a) přitom takový návrh vznesl (3. 5. 2017). Až později na podzim 2017 se obával předem připravené scény při asistovaném styku, a proto se jej neúčastnil. Připustil, že újma spočívající ve vzájemném odloučení, dále v tom, že žalobce a) musel čelit nepravdivému obvinění, že děti byly nuceny na policii a u soudu lhát, byla do značné míry způsobena matkou nezletilých. Společně s matkou však významný díl nese též stát. Pokud by soud postupoval zákonně, byl by zachován styk otce s nezletilými podle původního prvostupňového rozsudku. Ve styku s nezletilými nebylo otci zabráněno matkou, ale soudní mocí. Oba soudy měly v době rozhodování dostatek informací a indicií vedoucích k závěru, že matkou uváděné skutečnosti nejsou pravdivé, že nezletilí o otci říkají nepravdy, jak odhalil již znalec Mgr. Král v posudku ze dne 13. 4. 2016. Žalobci a) a b) nesouhlasili též s tím, že soud prvního stupně hodnotil svědka N. jako nevěrohodného. Vzájemné rodinné vazby žalobců vyplývají do značné míry z opatrovnického spisu, dále též z výpovědi žalobce a) a vznik nemajetkové újmy na straně všech žalobců je tedy logický. Navrhli, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně v napadených výrocích změnil a žalobcům přiznal náležité zadostiučinění a náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.
9. Žalobce c) rovněž vyjádřil nesouhlas s tím, že soud prvního stupně neshledal odpovědnostní titul v rozhodnutích o předběžných opatřeních. Tato rozhodnutí vycházela ze stejných nesprávných závěrů jako rozsudek Krajského soudu v Praze čl. 372. Ústavní soud uvedená rozhodnutí o předběžných opatřeních nezrušil jako nezákonná jen proto, že již bylo neúčelné se jejich zákonností zabývat. Rozhodnutí o předběžných opatřeních neměla být v této podobě vůbec vydána. Nesouhlasil též s tím, že odpovědnost za újmu žalobců v podobě zásahu do jejich rodinného života a narušení jejich citových vazeb viděl soud prvního stupně pouze na straně matky. Bez uvedených nezákonných rozhodnutí soudu by újma nevznikla nebo by nevznikla v takové podobě. Rozhodnutí, která soud vydal, ačkoli měl učinit zcela odlišné závěry, umožnila matce dětí dosáhnout svého záměru izolovat děti od otce a zničit jejich vztahy. Odpovědnost matky a státu je tak přinejmenším společná. Vzhledem k tomu, že vztahy mezi žalobcem a) a jeho syny byly před započítáním sporů mezi rodiči zcela v pořádku, je újma všech tří žalobců zcela zřejmá a presumovatelná a není třeba ji více prokazovat. Žalobce c) navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně v napadeném rozsahu změnil a přiznal mu požadovanou částku přiměřeného zadostiučinění a náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.
10. Žalovaná vyjádřila s napadeným rozsudkem souhlas jak po skutkové, tak po právní stránce, a navrhla jeho potvrzení a přiznání náhrady nákladů odvolacího řízení.

11. Odvolací soud přezkoumal k odvolání všech žalobců rozsudek včetně řízení, které jeho vydání přecházelo podle § 212 a 212a o.s.ř. a dospěl k závěru, že jejich odvolání nejsou opodstatněná.
12. Odvolací soud vycházel ze skutkových zjištění učiněných soudem prvního stupně, která jsou správná a v souladu s obsahem provedených důkazů.
13. Na zjištěný skutkový stav soud prvního stupně správně aplikoval zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a příslušnou judikaturu, na kterou odvolací soud pro stručnost odkazuje.
14. Všichni tři žalobci tvrdí, že jim vznikla újma v důsledku pěti konkrétních rozhodnutí soudů vydaných v rámci opatrovnického řízení vedeného u Okresního soudu Praha – západ pod sp. zn. 25 P 109/2013, jež jsou podle nich nezákonná. Jedná se o jeden rozsudek a čtyři usnesení. Každým z těchto tvrzených odpovědnostních titulů bylo třeba se zabývat samostatně a samostatně zkoumat existenci předpokladů odpovědnosti státu za škodu podle OdpŠk.
15. Podle § 5 OdpŠk stát odpovídá za podmínek stanovených tímto zákonem za škodu, která byla způsobena a) *rozhodnutím*, jež bylo vydáno v občanském soudním řízení, ve správním řízení, v řízení podle soudního řádu správního nebo v řízení trestním, b) nesprávným úředním postupem.
16. Podle § 8 odst. 1 OdpŠk lze nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím, není-li dále stanoveno jinak, uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem. Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán.
17. Pro dovození odpovědnosti státu za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem je třeba naplnění tří podmínek: 1) existence nezákonného rozhodnutí nebo nesprávného úředního postupu 2) vznik škody a 3) existence příčinné souvislosti mezi nesprávným úředním postupem či nezákonným rozhodnutím a vznikem škody. Není-li naplněna byť jen jedna z nich, nemůže být žalobce se svým nárokem úspěšný. Ohledně nemajetkové újmy, která není způsobena nesprávným úředním postupem spočívajícím v nepřiměřené délce řízení, se vznik újmy nepresumuje, ale musí být prokázán.
18. K újmě, jež měla žalobcům vzniknout v důsledku usnesení Okresního soudu Praha – západ ze dne 17. 3. 2017, č. j. 25 P 109/2013-405 a usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 3. 5. 2017, č. j. 21 Co 202/2017-453:
19. Žalobci nesouhlasili s tím, že odpovědnost státu za škodu způsobenou předběžným opatřením je vyloučena. Namítali, že soudem prvního stupně zmíněný judikát Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Odo 3137/2007 odkazuje na již neexistující ustanovení § 77 odst. 3 o.s.ř. a byl vydán v majetkoprávním sporu, kde případná újma vzniklá předběžným opatřením byla kryta složenou jistotou. Naproti tomu v posuzované věci se jednalo o spor opatrovnický, v němž se jistota neskládá. Dovožovali proto, že stát za škodu způsobenou předběžným opatřením minimálně spoluodpovídá. Tyto námitky neshledal odvolací soud jako opodstatněné.
20. Pro posouzení, zda může být dána odpovědnost státu za škodu případně způsobenou usneseními čl. 405 a 453 podle OdpŠk je stěžejní právě skutečnost, že se jednalo o usnesení o předběžném opatření. Odvolací soud považuje za zcela správný závěr soudu prvního stupně, že za škodu nebo jinou újmu způsobenou předběžným opatřením odpovídá navrhovatel předběžného opatření s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Odo 3137/2007.

Závěry zmíněného rozhodnutí Nejvyššího soudu považuje odvolací soud za nadále použitelné, a to i pro poměry tzv. nesporných řízení upravených s účinností od 1. 1. 2014 v zákoně č. 292/2013 Sb. o zvláštních řízeních soudních (dále „z.ř.s.“).

21. Nejvyšší soud zde vyjádřil mimo jiné závěr, že zákonná úprava odpovědnosti státu za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím vychází z předpokladu, že zvláštní úprava obsažená v právních předpisech, na jejichž základě bylo nezákonné rozhodnutí vydáno, nezakládá ve stejném nebo i širším rozsahu odpovědnost jiného subjektu. Dovodil, že stát nenese odpovědnost za škodu vzniklou činností, která je výkonem státní správy tam, kde příslušný zákon přičítá odpovědnost za výsledek takové činnosti tomu, kdo ji podnítl (navrhovatel), bez zřetele k tomu, zda výsledku (zpravidla rozhodnutí) bylo docíleno v souladu se zákonem nebo v rozporu s ním. Uvedl, že v případech předběžných opatření (v jím posuzovaném rozhodném období šlo o § 77 odst. 3 o.s.ř.) škoda nebo jiná újma sice vzniká coby důsledek omezení založených předběžným opatřením, protiprávnost se však nepojí s „nezákonností“ předběžného opatření, nýbrž s tím, zda zaniklo nebo bylo zrušeno z jiných než v § 77 odst. 3 o.s.ř. vypočtených příčin.
22. Úprava speciální odpovědnosti za škodu způsobenou předběžným opatřením, jež byla do 31. 3. 2005 stanovena v § 77 odst. 3 o.s.ř., je nyní pojata do ustanovení § 77a o.s.ř., podle něhož zaniklo-li nebo bylo-li zrušeno nařízené předběžné opatření z jiného důvodu než proto, že návrhu ve věci samé bylo vyhověno, nebo proto, že právo navrhovatele bylo uspokojeno, *je navrhovatel povinen nahradit škodu a jinou újmu* každému, komu předběžným opatřením vznikla. Této odpovědnosti se navrhovatel nemůže zprostit, ledaže by ke škodě došlo i jinak.
23. Koncepce speciální odpovědnosti za škodu způsobenou předběžným opatřením tedy zůstala zachována, byla pouze doplněna a zpřesněna. Proto pro odpovědnost za škodu způsobenou předběžným opatřením platí závěry, které vyjádřil Nejvyšší soud v rozhodnutí citovaném shora.
24. Pro řízení upravená z.ř.s., tedy i řízení ve věcech péče soudu o nezletilé (§ 2 písm. t) z.ř.s.), se použije subsidiárně občanský soudní řád (viz § 1 odst. 3, 4 z.ř.s.).
25. Předběžná opatření jsou v z.ř.s. upravena v ustanovení § 12. Nejedná se však o úpravu komplexní, a proto se použijí i ustanovení § 74 a násl. o.s.ř. a § 102 o.s.ř. a pro případnou náhradu škody a jiné újmy platí § 77a o.s.ř. Je zcela nerozhodné, že některá řízení ve věcech péče soudu o nezletilé lze zahájit i bez návrhu a není v nich tedy podle § 12 odst. 3 z.ř.s. vyžadováno složení jistoty k zajištění náhrady škody nebo jiné újmy, která by vznikla předběžným opatřením (§ 12 odst. 3 z.ř.s.). Skutečnost, že není skládána jistota, neznamená, že navrhovatel předběžného opatření za škodu nebo jinou újmu vzniklou předběžným opatřením, neodpovídá (srovnej např. komentář ASPI k § 12 z.ř.s., stav ke dni 1. 3. 2019). Ani ve sporných řízeních není složení jistoty vždy vyžadováno (§ 75b odst. 3 o.s.ř.). Podle § 77a odst. 4 o.s.ř. totiž platí, že povinnost navrhovatele nahradit škodu nebo jinou újmu, která nebyla zajištěna složenou jistotou, tím není dotčena.
26. Soudní praxe dovodila, že stát by odpovídal za újmu vzniklou předběžným opatřením pouze v případě, pokud by bylo nařízeno z moci úřední, tj. bez návrhu. V daném případě však bylo předběžné opatření nařízeno na návrh matky nezletilých, a proto pokud jím nějaká újma vznikla, odpovídá za ni matka a odpovědnost či spoluodpovědnost státu je vyloučena.
27. Závěr soudu prvního stupně, že usnesení čl. 405 a 453 nejsou odpovědnostním titulem, je proto správný.

28. Jelikož usnesení čl. 405 a 453 nejsou odpovědnostními tituly podle OdpŠk, bylo již nadbytečné zabývat se existencí dalších předpokladů odpovědnosti za škodu, tj. vznikem škody a příčinnou souvislostí.
29. K újmě, jež měla žalobcům vzniknout v důsledku usnesení Okresního soudu Praha – západ ze dne 23. 5. 2017, č. j. 25 P 109/2013-481 a usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 16. 6. 2017, č. j. 21 Co 252/2017-490:
30. Žalobcům lze přisvědčit v tom, že těmito usneseními nebylo nařízeno předběžné opatření, ale byl jimi jednak zamítnut návrh žalobce a) (otce) na zrušení předběžného opatření nařízeného usnesením čl. 405 ve spojení s usnesením čl. 453, a dále odmítnut jeho návrh na změnu tohoto předběžného opatření. Závěry týkající se odpovědnosti státu za škodu způsobenou předběžným opatřením proto na ně nelze bez dalšího vztáhnout.
31. Odvolací soud přesto ve shodě se soudem prvního stupně dospěl k závěru, že ani usnesení čl. 481 a 490 nepředstavují odpovědnostní titul podle OdpŠk, neboť nebyla naplněna podmínka zrušení nebo změny rozhodnutí pro nezákonnost podle § 8 odst. 1 OdpŠk a ani podmínka odpovědnosti státu v materiálním slova smyslu (k tomu srovnej např. nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1774/08).
32. Žalobce a) chtěl svými návrhy docílit zrušení, resp. změny předběžného opatření, kterým byl zakázán jeho styk s nezletilými syny a obnovit tak možnost svého styku s nimi. Proti těmto usnesením, kterými nebylo jeho návrhům vyhověno, podal ústavní stížnost, která však byla usnesením Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2760/17 odmítnuta jako zjevně neopodstatněná podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu. Ústavní soud neshledal splnění podmínek pro konstataci porušení ústavně zaručených práv stěžovatele ze strany soudů. Měl za to, že ani úmysl žalobce a) podat k obecným soudům návrh na poskytnutí přiměřeného zadostiučinění sám o sobě nepostačuje k tzv. akademickému výroku. Upozornil, že argumentace žalobce a) je v podstatě totožná jako v ústavní stížnosti, o níž bylo rozhodnuto nálezem sp. zn. I. ÚS 1079/17 a že pro případné řízení o odpovědnosti státu za škodu bude nejdůležitější právě tento nález. Dále uvedl, že napadená rozhodnutí soudy přijaly v době, kdy zmíněný nález ještě nebyl vydán, v důsledku tohoto nálezu pak přijaly opatření k úpravě širokého styku žalobce a) s nezletilými syny. Ústavní soud zde také vyjádřil, že možnost požadování finančního odškodnění za způsobenou újmu ze strany státu není jedinou formou nápravy zásahu do práva na respektování rodinného života. Nápravou má být primárně obnovení styku s dětmi, což se v důsledku rozhodnutí soudu také stalo (viz odst. 18. citovaného usnesení).
33. Žalobce tedy sám inicioval přezkoumání ústavnosti výše uvedených usnesení a úspěšný nebyl.
34. Odvolací soud dále podotýká, že v tomto řízení není oprávněn se zabývat tím, jakým způsobem mělo být soudy v namítaném řízení rozhodnuto, jak měly být vyhodnoceny podklady pro rozhodnutí o návrzích žalobce a) o styku se syny za situace probíhajícího trestního stíhání. Nicméně ani Ústavní soud se v nálezem sp. zn. I. ÚS 1079/17 nevyslovil pro neomezený styk žalobce a) se syny za situace probíhajícího trestního stíhání a přikláněl se ke styku asistovanému. K námitce žalobce a), že sám asistovaný styk se syny navrhoval, čemuž soudy výše uvedenými usneseními nevyhověly, odvolací soud uvádí, že jeho návrh byl odmítnut podle § 43 odst. 2 o.s.ř. pro vady a později již žalobce o asistovaný styk se syny nestál (ať již z jakýchkoli pohnutek).
35. K újmě, jež měla žalobcům vzniknout v důsledku rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 15. 2. 2017, č. j. 21 Co 747/2016-372:

36. Odvolací soud má ve shodě se soudem prvního stupně za to, že odpovědnostním titulem ve smyslu § 5 písm. a) a § 8 odst. 1 OdpŠk je pouze výše označený rozsudek Krajského soudu v Praze, a to v rozsahu výroku II., kterým byl omezen styk žalobce a) se syny, neboť tento výrok byl pro nezákonnost zrušen nálezem Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1079/17.
37. Odvolací soud se pak ztotožňuje i s jeho závěry, že mezi tímto nezákonným rozhodnutím a tvrzenou újmou není dána příčinná souvislost. Žalobci totiž dovozují vzniklou újmu primárně z toho, že usnesením o předběžném opatření (čl. 405 ve spojení s čl. 453) byl zakázán styk žalobce a) s žalobci b) a c). Uvedeným výrokem II. rozsudku krajského soudu však nedošlo k úplnému vyloučení možnosti styku žalobce a) se syny, ale pouze k jeho omezení na polovinu oproti úpravě stanovené soudem prvního stupně v rozsudku čl. 300. Jednalo se o styk v intervalu 1 x za 14 dnů na víkend. Z obsahu opatrovnického spisu vyplývá, že to byla matka, která se všemi možnými prostředky snažila o zpřetrhání vazeb mezi otcem a syny a vztahy byly vážně narušeny již před vydáním předmětného nezákonného rozhodnutí. Z obsahu opatrovnického spisu nevyplývá, že by ke zpřetrhání vazeb mezi žalobci došlo právě v důsledku úpravy styku otce se syny stanovené výrokem II. předmětného rozsudku, matka styku otce se syny bránila již předtím. Sám Ústavní soud konstatoval, že s ohledem na rozsah konfliktu mezi žalobcem a) a matkou nezletilých jsou vztahy v rodině vážně narušeny. Ústavní soud sice konstatoval nezákonnost výroku II. předmětného rozsudku, avšak nijak konkrétně se nevyjádřil k případné možnosti žalobců žádat odškodnění újmy proti státu.
38. Odvolací soud považuje za důležité připomenout, že žalobci odvozují vzniklou újmu za časové období cca půl roku (od poloviny února 2017 do konce srpna 2017) s tím, že mělo dojít k narušení, až zničení jejich citových vazeb. V rámci opatrovnického řízení však bylo po zásahu Ústavního soudu rozhodnutí zakazující styk otce s nezletilými změněno a styk byl upraven podle původního rozhodnutí ve věci samé (rozsudek Okresního soudu Praha – západ čl. 300), asistovaný styk, který byl navrhován později (mimo žalobci vymezené období) žalobce a) využít nechtěl. Nakonec, poté, co rodiče absolvovali rodinnou terapii, bylo rozhodnuto o svěření nezletilých do střídavé péče rodičů (viz rozsudek Okresního soudu Praha – západ ze dne 30. 7. 2020, č. j. 25 P 109/2013-1366 ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 3. 3. 2021, č. j. 100 Co 306/2020-1538). Lze tedy uzavřít, že ke kýženému výsledku, tedy nápravě narušených rodinných vztahů, došlo, citové vazby mezi žalobci zničeny nebyly.
39. Pokud se jedná o požadavek žalobce a) na náhradu újmy majetkové – nákladů řízení o ústavní stížnosti, i zde odvolací soud zcela sdílí závěry soudu prvního stupně.
40. Podle § 31 odst. 2 OdpŠk totiž platí, že náhradu nákladů řízení může poškozený uplatnit jen tehdy, jestliže neměl možnost učinit tak v průběhu řízení na základě procesních předpisů, anebo jestliže mu náhrada nákladů takto již nebyla přiznána. Žalobce a) v řízení o ústavní stížnosti náklady řízení nežádal a Ústavní soud o nich nerozhodoval. Odvolací soud odkazuje v tomto směru např. na usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 3745/13, v němž Ústavní soud uvedl, že „dle ustálené praxe pojmá rozhodnutí o náhradě nákladů řízení do výroku svého nálezu či usnesení toliko tehdy, je-li vznesen ze strany účastníka příslušný procesní návrh. Pokud takový návrh vznesen není a neshledá-li sám Ústavní soud důvod pro postup dle § 62 odst. 4 zákona o Ústavním soudu, automaticky se uplatní zásada uvedená v § 62 odst. 3 téhož předpisu, dle níž si každý z účastníků hradí náklady, které mu vznikly, sám.“
41. Jelikož tedy žalobce a) nevyužil možnosti domáhat se náhrady nákladů v řízení před Ústavním soudem postupem podle § 62 odst. 4 zákona o Ústavním soudu, nemůže se jejich náhrady domáhat podle OdpŠk.

42. Na základě výše uvedeného se odvolací soud v plném rozsahu ztotožňuje se závěry soudu prvního stupně o nedůvodnosti žaloby. Proto podle § 219 o.s.ř. jeho rozsudek jako věcně správný potvrdil, včetně rozhodnutí o nákladech řízení, o nichž bylo rozhodnuto v souladu s § 142 odst. 1 o.s.ř. a vyhl. č. 254/2015 Sb.

43. O náhradě nákladů řízení odvolacího rozhodl odvolací soud podle § 224 odst. 1 o.s.ř. a § 142 odst. 1 o.s.ř. Žalobci byli v odvolacím řízení neúspěšní, a proto jsou povinni nahradit žalované společně a nerozdílně náklady řízení, které jí vznikly, a to ve výši podle vyhl. č. 254/2015 Sb. za dva úkony – příprava a účast u odvolacího jednání (§ 1 odst. 3 písm. b) a c) cit. vyhl.) á 300 Kč, tj. celkem 600 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je přípustné** dovolání, které se podává ve lhůtě dvou měsíců od doručení k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím soudu prvního stupně za podmínek § 237 o.s.ř.

Praha 7. prosince 2022

JUDr. Ladislava Mentbergerová v.r.
předsedkyně senátu